

Beste wijkbewoner,

Voor u ligt een document van het team leefomgeving Presikhaaf. Dit is het resultaat van

- vele individuele gesprekken die we met u, als bewoners hebben gevoerd;
- signalen en geluiden uit verschillende bewonersgroepen, buurtoverleggen en het wijkplatform;
- onderwerpen uit de wijkactieplannen en wijkvisie Presikhaaf 2015;
- kennis en ervaringen van professionals in de wijk en binnen de gemeente;
- feiten en cijfers die bij de gemeente bekend zijn.

Dit document brengt zo de onderwerpen bij elkaar waaraan we de komende jaren samen met u willen werken om van Presikhaaf een nog fijnere wijk te maken om in te wonen, werken en in op te groeien.

Lange termijn

Veel onderwerpen hebben een relatie met elkaar en moeten in samenhang worden opgepakt. Dit vraagt vaak een investering op de lange termijn. Maar die er wel, ook op de langere termijn, aan bijdragen dat Presikhaaf, met al zijn diversiteit en eigenheid, die fijne wijk is waarop u trots kan zijn.

Uiteraard kunt u ook altijd bij ons terecht met praktische vragen en ideeën die op korte termijn kunnen worden opgepakt.

1^e stap

Het benoemen van de belangrijkste onderwerpen van Presikhaaf is een eerste stap in een continue proces.

De vervolgstap is om, samen met bewoners en professionals, verder uit te werken *wat* we dan gaan doen, *wie* we nodig hebben om resultaten te boeken en *wat* dat betekent voor budgetten. Dit gebeurt in de periode maart - juni. Op de wijkwebsite houden we u daarover op de hoogte.

Leeswijzer

Elk onderwerp hebben we op één A4-tje beschreven. Steeds eerst de situatie zoals we die met elkaar graag in Presikhaaf zouden zien: de gewenste situatie. Vervolgens hoe de situatie nu in Presikhaaf wordt ervaren: de huidige situatie. Daarna speerpunten om zo dicht mogelijk bij dit wensbeeld te komen.

Vragen aan u

Tot 15 maart 2017 horen we graag van u:

- of u de onderwerpen herkent.
- of u onderwerpen of speerpunten mist. Zo ja, welke dan?
- heeft u een advies welke zaken prioriteit zouden moeten krijgen?
- om te werken aan de prioriteiten en daarvoor geld vrij te spelen moeten we andere dingen misschien niet meer doen. Heeft u suggesties voor zaken waarop we in 2017 en 2018 in Presikhaaf geld kunnen besparen? Zo ja, welke?

U kunt uw reactie mailen naar onze algemene mailadres : presikhaaf@leefomgevingarnhem.nl.

Als u het prettig vindt om met een van ons te bellen, dan kan dat natuurlijk ook. Onze persoonlijke contactgegevens staan op www.presikhaafnet.nl.

We zijn benieuwd!

Vriendelijke groeten, team leefomgeving Presikhaaf

Wonen en woonomgeving

Onder de woonomgeving verstaan we alle openbaar toegankelijke ruimte in de wijk, maar ook de (voor)tuinen die invloed hebben hoe de woonomgeving wordt ervaren. Prettig wonen gaat niet alleen over goede woningen voor iedereen, maar ook over schone en prettige straten, voldoende groen, schone lucht, goed openbaar vervoer en goede voorzieningen.

Gewenste situatie

De wijk straalt uit dat bewoners betrokken zijn en er duidelijk samen iets moois van maken. Mensen zijn blij met hun woning, die aan de eisen van deze tijd voldoet. Ouderen wonen zo lang thuis als zij willen, woningen zijn levensloopbestendig en er zijn genoeg voorzieningen en passend openbaar vervoer. De gemeente en de corporaties zorgen voor de basis en door initiatieven van bewoners is het een groene, gevarieerde en levendige wijk.

Huidige situatie

Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in nieuwbouw (P1 en P2) en renovatie (P3), deels is dit nog in uitvoering. Ook het winkelcentrum krijgt de komende jaren een facelift. De woningen zien er dus steeds beter uit. Wel is daardoor in buurten de sociale structuur verbroken en deels verdwenen.

De woonomgeving is op veel plaatsen ook op de schop gegaan. Dit heeft naast positieve ook minder gunstige effecten. De nieuwe woningen zijn veel dichter op elkaar gebouwd waardoor er weinig openbare ruimte is, weinig groen en weinig plekken die uitnodigen voor spelen en ontmoeten. Daar waar geen sprake is geweest van grootschalige stadsvernieuwing is de oorspronkelijke opzet behouden met relatief veel ruimte en groen. Dat groen wordt regelmatig ervaren als eenvormig en saai. Zwerfvuil is een zeer vaak genoemde ergernis van bewoners in Presikhaaf. Rondom de ondergrondse containers wordt vaak grof vuil gedumpt.

Presikhaaf kent veel sociale woningbouw. Hierdoor trekken relatief veel bewoners met een laag inkomen naar de wijk. Als er geen natuurlijke mix is van diverse groepen bewoners kan dit leiden tot een concentratie van problematiek. Dit zien we in sommige buurten ook duidelijk terug.

In een aantal koopwoningen vindt kamerverhuur plaats aan de meest kwetsbare inwoners in Arnhem. Er is vaak sprake van overbewoning. Alhoewel niet altijd sprake is van directe overlast, is het wel een ontwikkeling die het gevaar in zich heeft dat straten afglijden. De uitstraling van de panden en de bewoners leidt ertoe dat andere bewoners zich niet meer thuis voelen in de straat en mogelijk vertrekken. Daarmee ontstaat het gevaar dat de vrijgekomen huizen ook worden opgekocht en op deze wijze worden ingezet.

Speerpunten

- Verbeteren van de woonomgeving aanpakken in relatie met gebrek aan sociale cohesie.
- Inzet op vermindering zwerfvuil, bijplaatsingen en dumpen van afval.
- Aanpak huisjesmelkers.
- Behoeft in beeld brengen m.b.t. openbaar vervoer en mobiliteit.

Dit onderdeel heeft raakvlakken met samenleven & ontmoeten, participatie, veiligheid & gedrag en wijk economie

Samenleven en ontmoeten

Gewenste situatie

Bewoners maken contact (ook in de openbare ruimte), ontmoeten, werken samen en er is wederzijds begrip tussen mensen, leeftijden en culturen. De bewoners voelen zich echt thuis in hun buurt en wijk. Er is een wij-gevoel in straten en buurten. Men voelt zich verantwoordelijk voor elkaar en helpt elkaar. Bewoners blijven met ondersteuning van hun straat- en buurtgenoten deelnemen aan de samenleving en blijven, zo lang zij dit zelf willen, zelfstandig wonen. Ook psychisch minder stabiele mensen wonen zelfstandig en in goede harmonie met hun buren en de rest van de wijk, wat maakt dat iedereen zich thuis voelt in Presikhaaf.

Huidige situatie

Voor veel mensen is het prima wonen en leven in Presikhaaf. Winkels, park, uitvalswegen, scholen, betaalbare woningen; alles is bij de hand. Net als sportclubs of andere verenigingen waar ze hun vrije tijd besteden en sociale contacten opdoen. Ze hebben voldoende burenccontact en daardoor het gevoel dat ze bij de buren terecht kunnen en dat ze thuis zijn in hun straat en buurt. Er is sociale cohesie en ook het eigen initiatief om elkaar te helpen of om ongewenste situaties in de leefomgeving te verbeteren.

Daarnaast zijn er ook delen van Presikhaaf waar bewoners relatief weinig contact maken (ook in de openbare ruimte). Door gebrek aan ontmoeten zijn buurtbewoners anoniem en onbekend. Hierdoor is er (te) weinig wederzijds begrip tussen mensen, leeftijden en culturen. De bewoners voelen zich veelal wel thuis achter hun eigen voordeur, maar niet echt in hun buurt en wijk. Een deel van de bewoners heeft wel een eigen netwerk of eigen groep, maar dit geldt lang niet voor iedereen. Onder mensen met een beperkt netwerk is vaak sprake van eenzaamheid.

Door anonimiteit voelen mensen zich logischerwijs weinig verantwoordelijk voor elkaar of de voor de eigen leefomgeving. Daarnaast is er weinig zelforganiserend vermogen in deze buurten, waardoor bewoners ook niet zelf het initiatief nemen om de situatie te verbeteren.

Speerpunten

- Mogelijkheden vergroten voor het samenleven tussen de verschillende groepen en gemeenschappen (mensen met verschillende leeftijd, leefstijl en/of culturele achtergrond)
- Gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor het samenleven in de buurt vergroten.
- Verbeteren van de openbare ruimte om (spontaan) ontmoeten en verblijven te stimuleren
- Fysieke ontmoetingsplekken van, voor en door bewoners die bijdragen aan het vergroten van de leefbaarheid.
- Beter beeld krijgen van de ernst en omvang van eenzaamheid en hier een aanpak voor ontwikkelen.

Dit onderwerp heeft raakvlakken met woonomgeving, participatie en veiligheid & gedrag

(Wijk) Economie

Een levendige wijk economie is van groot belang voor de leefbaarheid in Presikhaaf. Natuurlijk in de vorm van werk, maar het is veel breder: ontmoeten, kennen, participatie, een levendig straatbeeld. Hoewel er ook veel ZZP'ers en MKB'ers in de wijk wonen is de wijk economie het meest zichtbaar bij het winkelcentrum en de buurt winkelstrips. Deze buurtwinkels hebben een belangrijke rol om de leefomgeving aantrekkelijk te maken en te houden.

Gewenste situatie

De buurtwinkelstrips zijn vitaal en brengen leven en kleur in de buurt. De buurtwinkel kent de bewoners en heeft een signalerende en verbindende functie. Het zijn ontmoetingsplekken in de buurten en dragen bij aan het langer thuis blijven wonen van ouderen. De lokale winkels en bedrijven zorgen voor werkgelegenheid van de wijkbewoners. ZZP-ers in de wijk zijn bekend en worden door en voor de wijk ingezet. De studenten hebben plekken waar zij graag komen voor een kop koffie, een broodje en een werkplek. Zowel het winkelcentrum als de omgeving zijn opgeknapt en het ziet er fris en uitnodigend uit. De hele wijk is weer trots op deze bijzondere plek die veel bezoekers uit de wijk zelf trekt. Hierdoor speelt het ook een belangrijke rol als ontmoetingsplek voor mensen uit heel Presikhaaf.

Huidige situatie

Het winkelcentrum oogt nu gedateerd. De directe omgeving is niet ingericht op verblijven en ontmoeten. De ontsluiting is voornamelijk gericht op autoverkeer vanaf de uitvalswegen en minder op de omliggende buurten. Er zijn echter kansen nu Wereldhave wil investeren in het winkelcentrum.

De winkelstrip aan de Vrij Nederlandstraat is vitaal en stabiel. Aan de Honigkamp en de Middachtensingel geven- naast de bestaande ondernemers - ook nieuwe ondernemers een invulling aan de winkelstrips door goed aan te sluiten op de kansen en behoeften in de buurt. Dit betekent ook een verandering voor de directe omwonenden en dit is soms voor hen nog wennen. Alleen de winkelstrip aan de Volkerakstraat lijkt qua vitaliteit achter te blijven.

Speerpunten

- Faciliteren en ruimte geven aan de winkeliers in de winkelstrips zodat zij hier levensvatbaar kunnen blijven ondernemen.
- Bij de ontwikkelingen in en rond het winkelcentrum willen we maximaal ruimte claimen om de ontwikkelingen rondom het winkelcentrum zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de behoeften van de wijk in het algemeen en de direct omwonenden in het bijzonder.

Dit onderwerp heeft raakvlakken met woonomgeving, samenleven & ontmoeten en participatie

Veiligheid en gedrag

Veiligheid is een relatief begrip: waar de één als veilig ervaart, ervaart de ander het als onveilig. Het gaat hier vooral om de leefbaarheidsaspecten zoals verloedering van de woonomgeving, overlast door gedrag van bewoners, zwerfafval, verkeersveiligheid en preventieve maatregelen die de criminaliteit en overlast kunnen verminderen. De aanpak van van de hardere criminaliteit (inbraken, autobranden, overvallen, drugs) is een zaak van de politie maar samenwerking is nodig.

Gewenste situatie

Bewoners van Presikhaaf ervaren een leefbare en veilige buurt waar ze elkaar op een positieve manier aanspreken. De bewoners accepteren en respecteren elkaar. Bewoners en professionals werken samen aan een optimale leefbaarheid en veiligheid. De inrichting van de openbare ruimte draagt bij een goede verkeersveiligheid.

Huidige situatie

Buurtten of straten met een actieve groep bewoners met onderlinge samenhang en grote cohesie, zoals Elsweide worden als veilig ervaren. Buurtten waar dit ontbreekt worden als minder veilig ervaren. De diversiteit aan bewoners maakt Presikhaaf kleurrijk maar niet altijd gemakkelijk in het samenleven en elkaar aanspreken.

In een aantal buurten ergeren bewoners zich regelmatig aan gedrag van anderen bijvoorbeeld als het gaat om vuilstort naast containers, parkeren , te hard rijden etc De capaciteit voor toezicht en handhaving is gering.

Het vervoer van kinderen met busjes naar scholen leidt tot verkeersonveilige situaties aan de locaties Kinderkamp en Bethaniëstraat. Dit wordt veroorzaakt door gebrek aan ruimte om te parkeren en het gedrag van de chauffeurs.

Verder nodigt de inrichting van de Middachtensingel uit tot harder rijden dan is toegestaan.

Speerpunten

- Stimuleren van de dialoog tussen bewoners over de manier waarop prettig wordt samengeleefd.
- Vergroten en verbeteren van de samenwerking tussen alle professionals die actief zijn in de wijk.
- Investeren in actief optreden bij grensoverschrijdend gedrag door professionals.
- Aanpak verkeersonveilige situaties

Dit onderwerp heeft raakvlakken met woonomgeving, samenleven & ontmoeten en leren & opgroeien

Participatie

Gewenste situatie

De werkloosheid in Presikhaaf ligt niet hoger dan het stadsgemiddelde. De inwoners spreken voldoende Nederlands om volwaardig te kunnen participeren, zowel in werk als in de samenleving. Alle inwoners die het nodig hebben krijgen de ondersteuning die nodig is om op zijn of haar niveau te participeren en/of te re-integreren. Iedereen krijgt hierdoor de kans om bij te dragen aan de eigen leefomgeving. Hierbij speelt leeftijd, loonwaarde of de kans op werk geen rol. Mensen met (multi) problemen of schuldenproblematiek worden tijdig gesignaleerd en krijgen daardoor op tijd de ondersteuning die zij nodig hebben.

Huidige situatie

Vele anderstaligen hebben moeite om te participeren door onvoldoende kennis van het Nederlands. Onder hen blijkt een grote behoefte aan taalondersteuning. Ook hebben veel bewoners financiële problemen. Lang niet iedereen krijgt hierbij op tijd ondersteuning, waardoor deze problemen snel groter kunnen worden. Hierdoor komen deze mensen in een negatieve spiraal.

De werkloosheid in met name Presikhaaf West is veel hoger dan gemiddeld in Arnhem. Dat wil echter niet zeggen dat er geen mogelijkheden zijn. De economie trekt aan en dit schept nieuwe kansen. De oorzaken van werkloosheid zijn echter complex en dus ook niet eenvoudig op te lossen. Hierdoor is het voor (te) veel bewoners moeilijk om de kansen die er zijn ook daadwerkelijk te pakken. De ondersteuning van professionals richt zich meestal slechts op een deel van de problemen en helpt daardoor onvoldoende.

Speerpunten

- Extra inzetten op de mogelijkheden voor taalondersteuning.
- Een integrale aanpak voor bewoners met problemen waarbij naar de totale situatie wordt gekeken.
- Investeren in vroegsignalering van financiële problemen.

Dit onderwerp heeft raakvlakken met leren & opgroeien en samenleven & ontmoeten

Sport en Spelen

Gewenste situatie

De inwoners van Presikhaaf weten wat er in hun wijk te doen is op het gebied van spelen, bewegen en sporten. Voorzieningen zijn goed te bereiken vanuit de buurten, laagdrempelig en passend bij de behoefte en vragen van de verschillende bewonersgroepen en gemeenschappen. Het percentage actieve sporters en het percentage kinderen dat lid is van een sportvereniging is even hoog of hoger dan het stedelijke gemiddelde. Met sport, spelen en bewegen als middel participeren en ontmoeten de verschillende groepen en gemeenschappen in Presikhaaf elkaar. De inwoners beschikken over een gezonde basisconditie en zitten hierdoor ook geestelijk beter in hun vel. Ook is hierdoor geen sprake van overgewicht bij volwassenen of kinderen.

Huidige situatie

Veel inwoners hebben weinig beeld van de mogelijkheden om te sporten, spelen en bewegen in Presikhaaf. Hierdoor ontstaat bij velen de vraag of er voldoende passende voorzieningen en middelen aanwezig zijn. Verder is in de buurten waar stadsvernieuwing heeft plaatsgevonden, de ruimte voor spelen en bewegen verminderd. In verhouding is het aantal bewoners wat gebruik maakt van sportfaciliteiten laag (11% minder dan het stadsgemiddelde) Ook is voor veel kinderen het lid worden van een sportvereniging een te hoge drempel. In de meeste buurten is weinig tot geen structureel aanbod van georganiseerde spel- en beweegactiviteiten voor kinderen. Deze worden ook niet gekoppeld aan sociale activiteiten op het vlak van participatie en ontmoeten. Veel professionals in de wijk zien hierin kansen, met name voor kwetsbare groepen. Door het wegvallen van het zaalvoetbal in het MFC en verdwijnen van een van de voetbalclubs is er voor veel inwoners nu geen passend voetbal aanbod meer. De overgebleven clubs hebben hun eigen signatuur en dit wordt veelal als een te hoge drempel ervaren.

Speerpunten

- Inzetten op voldoende fysieke ruimte voor spelen en bewegen in alle buurten.
- Bij speel- en beweegplekken ook investeren in ruimte voor ontmoetingsplekken (denk aan bankjes, picknicktafels, etc)
- Meer structureel aanbod van georganiseerde speel- en beweegactiviteiten, gekoppeld aan andere activiteiten op het gebied van participatie en ontmoeten.
- grotere en beter uitgeruste speelplaats die overzichtelijk en veilig is en ruimte biedt voor ontmoeten.
- Betere ontsluiting van het aanbod door voldoende veilige oversteekplaatsen

Dit onderwerp heeft raakvlakken met leren & opgroeien, participatie, samenleven & ontmoeten en woonomgeving

Leren en opgroeien

Gewenste situatie

Kinderen in Presikhaaf vinden in de wijk de voorzieningen (voorschoolse activiteiten, onderwijs, opvang, naschoolse activiteiten) die bij hen passen en die zij nodig hebben. Achterstanden worden voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium aangepakt. Hierdoor starten kinderen op school zonder taal- of andere achterstanden.

Iedereen werkt vanuit dezelfde visie. Hierdoor ervaren kinderen overal hetzelfde opvoedingsklimaat en ouders voelen zich betrokken bij de school en de ontwikkeling van hun kinderen. De voorschoolse voorzieningen, onderwijs en de activiteiten zijn op elkaar afgestemd en dragen bij aan sociale verbinding en integratie tussen de inwoners in de wijk. Jongeren maken hun school af om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Voor jongeren zijn er voldoende en laagdrempelige ontplooiingsmogelijkheden in de wijk. Kwetsbare jongeren worden ondersteund om hun positie te verbeteren.

Huidige situatie

Een relatief hoog percentage jonge kinderen heeft een achterstand. De achterstanden zijn divers. Er worden veel activiteiten georganiseerd en ondersteuning geboden om achterstanden te voorkomen of aan te pakken. Het is onduidelijk of deze elkaar versterken en/of de ondersteuning voldoende is.

In het MFC is integraal kindcentrum De Werf actief bezig om met de alle andere partijen in MFC inhoudelijk samen te werken. Hiervoor is een goede basis gelegd. Aandachtspunt is het feit dat veel hoger opgeleide ouders in Presikhaaf West voor een andere basisschool kiezen. In Presikhaaf Oost werken de twee basisscholen (de Drees en J. Kennedyschool) steeds meer samen. Ook hier wordt de volgende stap de groei naar een Integraal Kind Centrum.

Een relatief hoog percentage jongeren maakt de school niet af en komt zonder diploma op de arbeidsmarkt.

Het is onduidelijk of de ondersteuningsbehoefte van jongeren voldoende wordt ingevuld . De jongerenwerker heeft veel contacten in de wijk en heeft een redelijk groot bereik onder de jongens. Het jongerencentrum Push wordt voornamelijk bezocht door de jongens. De jonge meiden in de wijk zijn redelijk onzichtbaar. Er is een aantal meiden actief in het centrum maar deze groep is klein. Wel zijn er signalen dat er behoefte is aan aandacht voor problemen waarmee de jonge meiden te maken hebben.

Speerpunten

- Bevorderen van de samenwerking tussen Integrale Kindcentra onderling en de leefomgeving.
- Onderzoeken of er meer moet worden gedaan om achterstanden bij jonge kinderen te voorkomen of aan te pakken.
- Bevorderen van een passend en samenhangend aanbod van activiteiten op het gebied van opgroeien en opvoeden
- Onderzoeken van de ondersteuningsbehoefte van jongeren in Presikhaaf, ook in relatie tot het voortijdig schoolverlaten. Specifieke aandacht voor de ondersteuningsbehoefte van jonge meiden.

Dit onderwerp heeft raakvlakken met woonomgeving, participatie, samenleven & ontmoeten en veiligheid & gedrag

Wijkcommunicatie en -presentatie

Gewenste situatie

Bewoners ervaren hun wijk als levendig en een plek met veel kansen en mogelijkheden. Alles wat in Presikhaaf is te doen (cursussen, activiteiten, evenementen, bijeenkomsten ...) en te halen (informatie, ondersteuning, vrijwilligerswerk ...), is centraal zichtbaar, heel makkelijk vindbaar en compleet. Bewoners vinden daar actuele informatie, ze komen er regelmatig kijken of er nog iets nieuws is en ze kunnen er ook vragen en ideeën kwijt. Het is een tweede natuur van actieve bewoners en professionals om op die centrale plek(ken) (fysiek en digitaal) te delen wat ze doen en waarvoor bewoners bij hen terecht kunnen. Het is een netwerk waarop iedereen die iets nodig heeft, wil of biedt in Presikhaaf makkelijk kan 'inpluggen' en gebruik van kan maken of iets aan toe kan voegen. Het imago van Presikhaaf is er een van een wijk waar veel moois gebeurt.

Huidige situatie

Er gebeurt heel veel in Presikhaaf. Instellingen, stichtingen, gemeente, zelfstandige professionals en heel veel vrijwilligers zetten zich hier dag in dag uit voor in. Er is echter geen overzicht van dit bruisende Presikhaaf. Het is niet duidelijk waar de informatie te vinden is of bij wie je terecht kunt voor wat. Ook is informatie die men vindt vaak niet actueel. Het sociale wijkteam merkt dat het bewoners beperkt in stappen zetten om te participeren en/of makkelijk de goede plek te vinden voor voorliggende voorzieningen of ondersteuning.

Het bewonersoverleg Wijkplatform Presikhaaf heeft van de gemeente van oudsher de opdracht om te zorgen voor brede communicatie met wijkbewoners. Daarvoor hebben zij de wijkkrant en de wijkwebsite georganiseerd. Zij zijn afhankelijk van anderen voor de inhoud van hun communicatiemiddelen. Die 'anderen' (instellingen, stichtingen, organisaties werkzaam in de wijk) hebben veel minder een expliciete opdracht om op vaste wijkmedia te communiceren.

In verhouding met andere wijken zijn er in Presikhaaf relatief weinig openbare sociale media-accounts (facebook, twitter, instagram etc). Van de websites, facebookpagina's of twitteraccounts die er wel zijn, is slechts een heel klein aantal actueel en levendig. Daarnaast wordt er, onafhankelijk van leeftijd, leefstijl of culturele achtergrond, wel gecommuniceerd in besloten facebookgroepen, what's app-groepen en via de mail.

Op dit moment bepalen helaas vooral minder positieve geluiden het imago van Presikhaaf.

Speerpunt

- In kaart brengen waar bewoners behoefte aan hebben en hoe ze te bereiken en te betrekken zijn. Vervolgens in beeld brengen hoe de communicatie in de wijk verder ingericht kan worden. Rekening houden met de diversiteit en zorgen voor zichtbaarheid.